

Celem projektu jest analiza doświadczeń biograficznych osób urodzonych w latach 1980-2005 i charakterystyka wzajemnego wpływu między perspektywą indywidualną a makroprocesami społeczno-kulturowymi (odzwierciedlonymi także w dyskursie medialnym) charakterystycznymi dla okresu określanego tu jako post-transformacyjny. Badanie koncentruje się na dwóch ostatnich dekadach, które jednocześnie wciąż pozostają pod wpływem (zbiorowego) doświadczenia transformacji systemowej w Polsce. Podstawowy materiał empiryczny budowany jest na podstawie analizy doświadczeń biograficznych osób urodzonych w dekadach 1980. i 1990. oraz w latach 2000-2005. W zebranych autobiograficznych wywiadach narracyjnych będziemy badać proces przechodzenia z jednego okresu zmiany społecznej (transformacji) do drugiego (post-transformacji). Transformacja definiowana jest jako proces zmian społecznych, dla którego symbolicznym punktem zwrotnym w wymiarze politycznym, społecznym i ekonomicznym był rok 1989. Post-transformacja rozumiana jest jako proces współczesny, czyli czas "po" transformacji systemowej, będący istotnie nowym aspektem zmiany społecznej. Jest on kształtowany przez co najmniej dwa procesy globalne: 1) eksplozję mediów społecznościowych i wewnętrzną logikę świata wirtualnego zmieniającą życie ludzi w ogóle, a pogłębiającą różnice międzypokoleniowe w szczególności 2) dynamiczne zmiany kulturowe dotyczące systemów wartości i postaw. Badania koncentrują się na perspektywie biograficznej "zwykłych ludzi" oraz na analizie dyskursu medialnego jako społecznie konstytutywnego i warunkowego - kluczowego czynnika społecznej konstrukcji życia społecznego. Perspektywa badawcza oparta jest na podejściu biograficznym, w szczególności socjologii biograficznej Fritza Schützego i analizie dyskursu oraz dodatkowo na rewizycie i reanalizie danych pochodzących z naszego poprzedniego projektu dotyczącego doświadczenia transformacji systemowej. Głównym punktem odniesienia w naszych badaniach jest perspektywa porównawcza między doświadczeniami biograficznymi a sposobem ich interpretacji przez osoby urodzone w latach 1980-2005. Drugą i pomocniczą metodą badawczą jest analiza dyskursu. Traktując dyskurs nie tylko jako strukturę, ale także jako zjawisko procesualne będziemy analizować publicznie dostępne teksty stron internetowych (platformy internetowe), które odzwierciedlają opiniotwórcze polskie gazety i źródła internetowe wskazane przez wybranych informatorów. Celem projektu jest zbadanie relacji między badanym dyskursem (dyskursami) a kategoriami emicznymi, autoteoriami i strukturami argumentacyjnymi prezentowanymi w przeprowadzonych autobiograficznych wywiadach narracyjnych.

W ramach prac badawczych zostaną przeprowadzone, przeanalizowane i porównane doświadczenia biograficzne osób urodzonych w latach 80-tych, 90-tych i na początku XXI wieku. Kohortę osób urodzonych w latach 80. należy uznać za pierwszych pełnoprawnych "beneficjentów" transformacji systemowej w Polsce, osoby urodzone w dekadzie lat 1990. i 2000 są w większym stopniu podmiotami i przedmiotami procesów posttransformacyjnych i wychowują się w czasach "nowych nowych mediów".

Projekt ma następujące cele: 1) uchwycenie i analiza dynamiki procesu post-transformacyjnego w perspektywie indywidualnych biografii; 2) skupienie się na socjologicznej analizie codziennego doświadczenia i biograficznej rekonstrukcji procesu ostatnich zmian; 3) sprawdzenie, w jaki sposób różne okoliczności biograficzne (np. wykształcenie, zawód, rodzina, relacje i zaangażowania społeczne) wpływają na indywidualne lub zbiorowe strategie adaptacyjne i jak są one prezentowane w wywiadzie; 4) przeanalizowanie i krytyczne przyjrzenie się utartym schematom interpretacyjnym oferowanym przez dyskurs publiczny - zwłaszcza neoliberalnym hasłom indywidualizmu, sprawczości, projektów życiowych, poprzez ukazanie różnorodności doświadczeń kontekstualizowanych w biografiiach i wpływających na sposoby radzenia sobie w czasie post-transformacji; 5) uzyskanie wglądu w zbiorowe procesy społeczne, w których doświadczenia biograficzne wysuwają się na pierwszy plan; 6) uchwycenie, w jaki sposób doświadczenia związane z ostatnimi znaczącymi zjawiskami, takimi jak pandemia Covid-19 czy niedawne wydarzenia społeczno-polityczne (np. strajk kobiet), są przedstawiane w relacjach biograficznych i jak są interpretowane w zależności od biograficznie uwarunkowanej sytuacji, przekonań i systemów wartości; 7) zbadanie różnic pokoleniowych w sferze ideologii, hierarchii wartości, postaw i światów społecznych.

Rezultatem projektu będą publikacje artykułów w czasopiśmie naukowych oraz monografia wydana w języku angielskim.